

Nassuiaat ”2010-miit 2015-imut nunami sumiiffiit pillugit paasissutissiisarnermi Kalaallit Nunaata periusissai – Nunami pissusaa pillugu paasissutissat paasiuminartut”

(Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

Matumuuna ”2010-miit 2015-imut nunami sumiiffiit pillugit paasissutissiisarnermi Kalaallit Nunaata periusissai – Nunami sumiiffiit pillugit paasissutissat paasiuminartut” Inatsisartuni oqaluuserisassanngorlugu saqqummiuppara. Neriuppunga nassuiaat Inatsisartuni tigulluarneqassasoq.

Periusissami nunami sumiiffiit pillugit paasissutissat ataqatigiinnerannut aaqqissuussinerup ineriartortinneqarnissaanut sinaakktissanik aalajangersaasoqarpoq. Nunami sumiiffiit pillugit paasissutit ataqatigiinnerannut aaqqissuussineq nunat tamat akornanni amerlanertigut SDI-mik naalisarneqartarpoq, taannalu tuluttut taaguutip "Spatial Digital Infrastructure"-p naalisaatigaa. Taamaattumik periusissatut saqqummiunneqartoq Kalaallit Nunaanni SDI-mut periusissamik taaneqarpoq.

Periusissaq Naalakkersuisut kommunillu atortut digitaliusut atorlugit ingerlatsinermi inerisaallutik annertuumik suliniuteqarnerannut atasutut isigineqassaaq. Tassani suliniut Innuttaasunik Kiffartuussineq Pitsaanerusoq assersuutigineqarsinnaavoq.

Pisortat ataatsimoorlutik IT pillugu aqutsisooqatigiivi, Namminersorlutik Oqartussat kommunillu IT-mut tunngatillugu ataatsimoorussiffigisaat 2009-mi septembarimi SDI-mut periusissamut tapersiissuteqarput. 2009-mi decembarip ulluisa 30-anniit 2010-mi februaarip ulluisa qulingata tungaanut periusissaq tamanut ammassumik tusarniaassutigineqarpoq, tusarniaanermilu tassani akissuteqaatini tiguneqartuni tamaginni SDI-mut periusissaq taparserneqarpoq.

Periusissap atuutilernerani siullermeerluta tunngavissamik, nunami sumiiffiit pillugit paasissutissanut tunngatillugu atortunik digitaliusunik ineriartortitsinitsinnut tapertaasinnaasumik peqalissaagut. Periusissamut aallaaviusussaq internettikkut iserfissiami NunaGIS-ip ataani webGIS-imi ineriartortinneqalereerpoq, taannalu maannakkut ukiuni marlungajanni pisortat nunami sumiiffiit pillugit paasissutissiisarneranni pisortatigoortumik aallaavittut atuutereersimavoq.

Periusissami NunaGIS nunami sumiiffiit pillugit paasissutissat ataqatigiinnerannik aaqqissuussinermi pingaarutilittut taaneqarpoq. Maannakkut NunaGIS-imi paasissutissarpasuarunik peqareerpugut, tassalu aatsitassarsiornermut paasissutissaniit eqqissisimatitsinermut paasissutissanut, aammalu ukioq ataaseq sinnerlugu NunaGIS

aqutigalugu assersuutigalugu tuttu uumasooqatigiit pinngortitami nuttarnerat malinnaaffigisinnaareerparput.

NunaGIS pilersarusiornermut ingerlatsinermullu sakkussaavoq nutaaliaasoq. Tassani takorluuisinnaaneq aningaasaqarnerlu kisimik, NunaGIS-imi paasissutissat siunissami pisortat aqutsiviini ingerlatsineri politikikkullu aalajangiisarnerni atorineqarnissaannut killiliisuupput.

Aamma nunat tamat akornanni nunami sumiiffiit pillugit paasissutissat ataqtigiinnerannut aaqquussinermik ineriartortinerput annertuumik soqtigineqarpoq. Nunani issittuni nunat arfineq pingasuusut nunanut issittunut SDI-p ilusilersorneqarnerani suleqtigiipput. Tassani suliat aallarnisarneqarnerini Kalaallit Nunaat pingaarutilimmik inissisimavoq. Tamanna pissutaalluni nunanut issittunut SDI-mut maleruagassat suliariniarlugit, nunani issittuni nunat arfineq pingasut ataatsimiinnissaannut Kalaallit Nunaat peqataanissamut qaaqusaavoq.

Nunami sumiiffiit pillugit paasissutissat ataqtigiinnerannut aaqquussivimmik peqarnerup nunat tamat akornanni pingaaruteqassusianut takussutissatut oqaatigineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaata eqqaani nunat tamalaat akornanni imartani annaassiniarnerni, nunani issittuniittuni tamani nunap assingi digitaliusut ataatsimoortut ataqtigiissaarluakkallu pinngitsoorneqarsinnaanatik pisariaqartilluinnarneqartussaasut. Tamatuma saniatigut Danmarkimi Upalungaarsimanermut Aqutsisoqarfiup Canadami qinngornernik ulorianartunik aniasoqalissapat, Kalaallit Nunaata kitaani atomimut upalungaarsimanissamut pilersarusiornermini nunap assinginik digitaliusunik taamaattunik pissarsinissaq pisariaqartittussaavaa.

Nunarsuaq tamakkerlugu misilittakkat takutippaat, SDI-mut aningaasaliineq tamatigut imminut akilersinnaartoq. Tuluit naalakkersuisuisa NASA-llu naatsorsuinerinik takussutissiornermi takuneqarsinnaavoq, SDI-mut aningaasaliineri nalinginnaasumik aningaasaliissutit sisamariaatinngorlutik utertartut. Misissuineri allani, ilaatigut Spaniaminngaaneersuni paasineqarpoq, SDI-mut aningaasaliissutit pilertortumik utertartut. Maani nunatsinni nunakut attaveqaatit pigisavut eqqarsaatigalugit SDI-mut siunnerfeqartumik aningaasaliinissaq sulii iluaqtiginerussagipput ilimanaateqarpoq.

Kalaallit Nunaanni SDI-p ineriartortinneqarnera allatut oqaatigalugu pingaaruteqarpoq isumatasaarnerullunilu.

Taamatut oqaaseqarlunga suliaasaq Inatsisartuni suliarineqartussanngorlugu tunniuppara.